

LAUSUNTO
19.10.2015

Asia:

HE 30/2015 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016
Pääluokka 31, Tutkimus 31.50.01, Ilmatieteen laitos

Ilmatieteen laitos esittää näkemyksensä valtion talousarvioesityksestä vuodelle 2016 seuraavaa:

Taustaa

Ilmatieteen laitoksen määrärahoja on leikattu tutkimuslaitosrahoituksen uudistuksen vuoksi merkittävästi, vuodelle 2016 yhteensä 2,2 miljoonaa euroa aiemmin tehtyjen lukuisten säästöjen ja leikkausten lisäksi. Leikkausten johdosta Ilmatieteen laitoksessa käytiin keväällä 2015 yhteensä 4,6 miljoonan euron sopeuttamistarpeesta johtuneet yt-neuvottelut, joissa päätettiin yhteensä 65 henkilötyövuoden supistuksista irtisanomisin ja eläkejärjestelyin. Samanaikaisesti laitoksen toiminnan vaikuttavuus on erinomainen, VTT:n tutkimuksen (2007) mukaan Ilmatieteen laitoksen tutkimuksen ja palveluiden kustannus-hyötysuhde on vähintään viisinkertainen.

Satelliittimaa-aseman investoinnit

Valtion talousarvioesityksen 2016 täydennyksessä on esitetty Sodankylän satelliittimaa-aseman vastaanottokapasiteetin kehittämistä mm. uudella antennilla. Ilmatieteen laitos pitää tätä lisäystä erinomaisen tärkeänä sekä suomalaisen elinkeinoelämän, turvallisuusviranomaisten että tutkimuslaitosten kannalta. Investointi kehittää Sodankylän satelliittipalvelukeskuksen toimintaa parantamalla ratkaisevasti satelliittivastaanottojärjestelmien operatiivista kykyä. Tämän myötä mahdollisuudet etenkin kaupalliseen tai EU/avaruusjärjestöjen rahoittamaan kansainväliseen toimintaan vastaanotto-operaattorina paranevat, mikä on ensiarvoisen tärkeää Suomen avaruustoimintojen kannalta. Tämä mahdollistaa uusien korkean koulutustason työpaikkojen syntymisen Sodankylän alueella, sekä työllistää paikallisia pienyrityksiä rakennusvaiheessa. Kaikkiaan Sodankylän satelliittipalvelukeskus ja sen kehittäminen on suoraan Suomen arktisen strategian mukaista toimintaa.

Ilmatieteen laitoksen näkemys: **Turvataan Sodankylän satelliittimaa-aseman kehitys esitetyllä tavalla ja resurssitasolla.**

Jason-CS satelliittiohjelma

Suomi on jäsenenä eurooppalaisessa satelliittijärjestö EUMETSAT:ssa, Ilmatieteen laitoksen toimiessa käytännössä kansallisena edustajana. EUMETSAT on syksyllä 2015 hyväksynyt mm. merenpinnan muutosta mittaavan Jason-CS satelliittiohjelman, joka on tärkeä mm. ilmastonmuutoksen seurannan kannalta. Suomi on osallistunut edellisiin Jason-ohjelmiin ja nyt EUMETSATin läntiset jäsenmaat ovat käytännössä kaikki

sitoutuneet myös Jason-CS –ohjelmaan. Suomen lisäksi osallistumissitoutuminen puuttuu vielä joiltain itäeurooppalaisilta mailta. Paitsi sisällöllisesti, niin Suomen osallistumattomuus vaikuttaa erityisen negatiivisesti myös kansalliseen imagoon osana länsieurooppalaista teknologisesti korkeatasoista toimijakenttää. Rahallisesti Suomen osallistuminen merkitsisi 1,487 miljoonan euron panostamista koko ohjelman ajaksi, josta vuoden 2016 osuus olisi 0,222 miljoonaa euroa.

Ilmatieteen laitoksen näkemys: Suomi sitoutuu Jason-CS ohjelmaan ja tätä varten Ilmatieteen laitokselle osoitetaan 0,222 miljoonan euron lisäys vuoden 2016 talousarviossa.

Säättökaverkoston rahoitusmalli

Suomen kansainvälisesti korkeatasoinen säättökaverkosto on kehitetty useiden tutkainvestointien ja modernisaatiohankkeen toteutuksella lähinnä lisätalousarviorahoituksen kautta. Ilmatieteen laitos on jo useita kertoja todennut säättökaverkoston ylläpitämisen ja korvausinvestointien rahoittamisen kannalta perustelluksi siirtyä normaalin budjettimenettelyn piiriin. Käytännössä tämä tarkoittaisi yhden tutkan korvaamista vastaavan rahoituksen lisäämistä vuosittaisiin talousarvioesityksiin ja luopumista lisätalousarvion kautta tehtävistä investoinneista. Arvio yhden säättökaverkoston korvauskustannuksista on 1,0 miljoonaa euroa. Menettelyllä estetään uuden korjausvelan syntyminen kansallisesti keskeisen tärkeän säättökaverkoston osalta.

Ilmatieteen laitoksen näkemys: Osoitetaan 1,0 miljoonan euron lisäys Ilmatieteen laitoksen rahoitukseen vuodesta 2016 alkaen säättökaverkoston rahoitusmallin uusimiseksi.

Supertietokoneen rahoitusmalli

Ilmatieteen laitos haluaa vielä kiinnittää huomiota laitoksen palveluiden kannalta välttämättömän supertietokonelaskentakapasiteetin rahoituksen turvaamiseen tulevaisuudessa. Voimassaolevissa valtiontalouden kehyksissä on esitetty laitokselle seuraava supertietokoneinvestointirahoitus vuodelle 2018. Vuonna 2015 on käynnistetty yhteispohjoismainen hanke, jossa tavoitteena on yhdistää pohjoismaisten säälaitosten resurssit ja tuottaa tarvittavat superlaskentapalvelut yhteisellä mallilla. Järjestely ei tuota säästöjä, vaan hyödyt koituvat kasvavana laskentakapasiteettina ja toimintavarmuutena, ja sitä kautta säälpalveluiden ja tutkimuksen laadun parantumisena. Ilmatieteen laitos pitää Suomen mukanaoloa erittäin tärkeänä tässä kansainvälisesti ainutkertaisessa hankkeessa ja muistuttaa tarvittavien resurssien välttämättömyydestä myös tulevaisuudessa.

Ilmatieteen laitoksen näkemys: Turvataan superlaskentakapasiteetin resurssit 2018 valtiontalouden kehyksissä esitetystä tasosta.